

LIETUVIS

Atsk. Nr. kaina 300 rs.

Prenumeratos kaina:

Brazilijoj metams 12 milreisy, pusmečiui
65000. Pietų ir Šiaurės Amerikoje: metams
15 milreisy, pusmečiui 8 mlr.

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADR.

Rua Bandeirantes, 464 Telf. 4-3925
Caixa Postal 1764 São Paulo.

O maior e mais antigo jornal da America do Sul.

Didžiausias ir seniausias lietuvių laikraštis Pietų Amerikoje.

Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas

Leidėjas: LIETUVIŲ S-GA BRAZILIJŲ

Atsakomasis redaktorius

Dr. Egaz Muniz Moreira Landim

Faktinis redaktorius

Stasys Vancevičius

Rankraščius redakcija taisy savo nuožiūra.
Sesimundotų rankraščių nesaugo ir savo išomii,
grazina.
Už apmokamus skelbimus neatsako.

11-ti METAI.

SÃO PAULO, 1937 m. Rugsėjo - Setembro mėn. 30 d.

Nr. 49 (570)

VARSUVA GALUTINAI PASIDUODA. NAUJI VOKIECIŲ PASITARIMAI SU SOVIETAIS. KAIP YRA SU VILNIUM?

Ar Vilnius bus sugražintas Lietuvai?

Paskutiniu laiku vietos laikraščiuose vėl sumažėjo žinių apie Lietuvą. Tuo tarpu nėra tikrų žinių, kaip bus sutartyje su Lietuvos sostine Vilniū. Esą vokiečiai priegingai reikalauja, kad Sovietai atiduotų Vilnių ir visą šaliaus krastą su Suvalkais ir Gardinu Lietuvai. Sovietai tuo reikalu dar nedavė jokių konkrečių atsakymų. Toliaus klausimas greičiausiai bus šiaip ar kitaip išspręstas tik tada, kai vokie-

čiai su sovietais galutinai susitars dėl Lenkijos padalinimo.

Naujausios žinios praneša, kad Sovietai jau baigia užimti visą Vilniaus kraštą net iki Rytprūsijų. Taip pat pranešama, kad Sovietų Rusija ir Vokietija pakartotinai garantavusios Lietuvos neutralitetą. Jei vokiečiai ir sovietai Lietuvos atžvilgiu laikys savo žodį, tai Lietuvai pavojaus nebus.

Lietuvos kariai ekskursijoje. Toliau matyti Klaipėdos m.ostas.

Estai patenkino visus Sovietų reikalavimus.

Paskutinėmis dienomis Sovietai padarė didelį spaudimą į estus. Estai buvo priversti patenkinti visus Sovietų reikalavimus. Maskvoje rugsėjo 28 dieną pasirašyta sutartis tarp Estijos ir Sovietų Rusijos. Pagal tą sutartį Sovietams leidžiama keliose estų salose ir Baltijos jūros pakrastyje įtaisyti laivyno bazes. Taip pat estai suteikia labai plačių privilegijų sovietams prekyboje ir prekyvė per vežimą per Estijos teritoriją.

Baigiami pasiruošimai Vakarų Fronte.

Laikraščiai praneša, kad prancūzai ir anglai jau galutinai baigia karinius pasiruošimus ties Stiefriedo linija. Anglis pašalinii stebėtojų būrys, kad sąjungininkai artimiausiu metu pradės didžiąją ofensyvą prieš Stiefriedo liniją. Didžiąjai ofensyvai prancūzai su angliais ilgai ruošėsi atakoti, kad geriausiai pasiruošę. Kitos pusės pranešama, kad Vokietija, nujausdama apie smūgį iš sąjungininkų pusės, intensyviai stiprinasi Vakarų fronte. Vakarų fronte Vokietija sukonzentravo nepaprastai daug motorizuotus batalionus, tankų ir lėktuvų. Jau kas spėja, kad vokie-

čiai gali nelaukdami sąjungininkų didžiojo puolimo, patys pirmi puls Prancūziją, įsiverždami per Olandiją ir Belgiją. Mat, nuo Olandijos ir Belgijos pusės Prancūzija neturi tokių stiprių sienų apsaugų kaip garsioji Mažosios linija.

Taigi, kas pradės didžiąją ofensyvą — anglai su prancūzais ar vokiečiai, kol kas dar neaišku, bet tam smarkiai ruošiasi vieni ir kiti.

Iki šiol kova vakarų fronte dar nebuvo labai stipri. Laukiama, kad greitai laiku ten tikrai prasidės baisus ir tikras šių dienų karas.

Hitleris pasitrauks iš valdžios?

Šveicarijos politikai spėlioja, kad sąryšis su Ribbentropo kelione ir pasitarimais Maskvoje, Vokietijoje įvyks rimti permainų. Manoma, kad vokiečiai su rusais pasidalinė. Lenkija pasiūlyms anglams prancūzams taiką. Kad lenkai su sąjungininkais gali būti sutarti, manoma, kad Hitleris visai pasitrauks iš valdžios. Kas užims

nauno Vokietijos „furio“ vietą, sunku pasakyti. Galimas dalykas, kad Ribbentropas ar Geringas.

Kiek tie spėliojimai turi pagrindo, dar sunku pasakyti, nes dabar kasdien daromos vis naujos kombinacijos, nauji slapti planai ir nieks negali tikrai įspėti kas kas įvyks rytoj.

laisūs Varšuvos miesto bombardavimas.

Paskutinėmis dienomis Vakarų karo lėktuvai su didesniu smarkumu bombardavo Varšuvą. 200 vokiečių avy mėtė degančias ir sprogtančias bombas. Nešimai skelbia, kad didelė Varšuvos miesto dalis pasigriuvusių kūva. Sušlytos visos Varšuvos bažnyčios, paminklai ir didesnieji pastatai. Nuo bombų ir,

kanuolių sūvių kasdien žūva ne tik daug lenkų kareivių, bet dar daugiau civiliųjų gyventojų, moterų ir vaikų. Varšuvoje pasibaisėtina padėtis. Atrodo, kad čia siaučia tikras pragaras.

Vokiečiai paskelbė, kad Varšuva pasidavė, tačiau kitos žinios skelbia, kad kova dar eina toliau.

Varšuva pasiduoda

Naujausios žinios praneša, kad Lenkijos sostinės gynėjai nutarė galutinai pasiduoti, nes dėl bausis vokiečių puolimų, nuolatinių gaisrų ir tūkstančių sužeistų tolimesnis Varšuvos gynimas neįmanomas. Žinios skelbia, kad Varšuvos mieste yra apie 40.000 žmonių sužeistų, ir kurių di-

desnė dalis civiliai gyventojai. Dėl vietos stokos neįmanoma sužeistųjų geriau prižiūrėti. Bijoma, kad mieste nepradėtų siausti epidemija. Derybos dėl Varšuvos atidavimo jau prasidėjo. Prasiidėjo. Pranešama, kad vokiečiai į Varšuvą spalį 2 ar 3 dieną.

Ribbentropas vėl Maskvoje.

Į Maskvą lėktuvu atskrido Vokietijos užs. reik. ministras von Ribbentropas naujiems pasitarimams tarp Vokietijos ir Sovietų Rusijos. Vokiečiai su rusais tariasi dėl Lenkijos padalinimo, naujų sienų nustatymų ir toli-

mesnės bendros nacių ir bolševikų politikos Europoje. Naujausios žinios praneša, kad Ribbentropas ir Molotovas pasirašė naują sutartį dėl Lenkijos pasidalinimo ir dėl taikos pasiūlymo anglams ir prancūzams.

Nauja taikos konferencija.

Iš Maskvos pranešama, kad Sovietai susitarė su Vokietija artimiausiu laiku sušaukti didžiųjų valstybių taikos konferenciją. Vokiečiai ir sovietai nori, kad jiems būtų palikta teisė galutinai susitvarkyti su Lenkija ir kad į šį reikalą nei viena kita valstybė nesikištų. Pagal vokiečių — rusų susitarimą, Lenkija išbraukiama iš žemėlapių.

Vokiečiai su rusais nori, kad Anglija Prancūziją nustotų kariuoti prieš Vokietiją. Jei prancūzai ir anglai nesutiks su taikos pasiūlymu, tai vokiečiai su Sovietų Rusija mes vi-ą kaltę sąjungininkams dėl karo tęsimo ir stengsis sudaryti bendrą frontą.

Anglų ir prancūzų spauda, rašydama apie Hitlerio su Stalino pasitarimą pažymi, kad Anglija ir Prancūzija ne-

galinčios taikintis su Vokietija, kuri turi tikslą kartu su Sovietais užkariauti visą Europą ir pavergti visas laisvas Europos valstybes. Visos laisvosios valstybės turinčios sudaryti bendrą frontą prieš Hitlerio ir Stalino grobioniškus planus ir kovoti iki galutinio laimėjimo.

Baltijos jūroje nežinomas submarinas paskandino du sovietų laivus. Dėl to sovietai kelia didelį triukšmą ir kaltina estus, kurie buktai sąmoningai prigludę lenkų submariną.

Sovietai skelbia, kad nuo šiuo laiko į Lenkų teritoriją iki dabar jie nukinklavo apie 200.000 lenkų kariuomenės.

NOTICIJAS DIVERSAS

Telegrammas de Zurich afirma que, embora o exercito francez não informe sobre o bombardeio de fabricas e usinas alemãs, como as de Friedrischaft, a aviação dos aliados conseguin bombardear todos os objectivos visados. A agencia alemã "D. O. B." confirmou o voo de aviões inimigos sobre o territorio do Reich, depois de terem sobrevoado o territorio alemão.

O Ministerio das Informações da Inglaterra publicou o texto dos boletins lançados sobre o territorio do Reich. Os folsetos dizem que a Grã Bretanha esta preparada para uma guerra de tres annos, que o bloqueio contra o Reich sera implacavel e informam a invasão da Alemanha pelo exercito francez.

O jornal "Hamburger Fremdenblatt" escreve que o bebedor alemão de cerveja deve substituir a pelo cha germanico, que é uma infusão de folhas de framboeza e morango, de castanhas, batatas e de "letzut".

Telegrammas procedentes de Tallin informa que o exercito vermelho chegou a fronteira da Esthonia. pouco depois da chegada do ministro das Relações Exteriores, que regressou de Moscou.

Noticias de Bucarest afirmam que os circulos rumenos temem a invasão da Bessarabia pelo exercito vermelho. Cem divisões sovieticas estariam concentradas na fronteira.

Foi oficialmente annunciado em Berlim que as ruções de sabão foram fixadas em 250 grammas de sabão grosso para lavar roupa e setenta e cinco grammas de sabão para barba e banho para cada pessoa. As lavanderias deverão pedir licença especial para funcionar. O sistema de cartões para o carvão foi substituido por uma lista de clientes, que deverão estar inscripções nos armazens. As autoridades nazistas procuram evitar a formação de filas diante dos armazens. A "Gestapo"; esta exercendo severa vigilancia entre as donas de casa.

O correspondente da Agencia Havas informa que a neve cahia soare os montes Carpathos retardou a marcha das tropas russas yue attingiram Uzsok, a 33 kilometros da fronteira hungara. Occupamoo toda a fronteira húngara-poloneza, os rossos occuparão cerca de 25 kilometros da fronteira com a Slovaquia.

Os refugiados polonezes na Hungria foram distribuidos por varios centros de concentração. As autoridades permitiram o regresso dos que desejarem voltar ao territorio polonez.

Na Conferencia do Panama foram examinados os projectos da delegação norte-americana sobre a preservação da paz no hemispherio. prevenida que as nações americanas devem estar livres de qualquer acto de agressão dentro das suas aguas territoriales.

Zmonijos laimėjimai.

Daugelis linkę mūsų gyvenamąjį XX šimtmetį vadinti technikos stebuklių ir išradimų amžiumi. Tačiau šis pavadinimas, rašo Dr. J. H. Guisolis, priklauso praeitai jam XIX šimtmečiui. Juk kaip tik XIX šimtmetyje buvo pralaužti pirmieji ledai, sukurti aukštoji technika, technikos pasaulis ištrauktas iš sustingimo, paskatinta kūrėbinė energija visokiems medicinos ir technikos išradimams. Palyginti XIX ir XX šimtmečių medicinos ir technikos sričių atidengimus XIX šimtmetis turi visokeriopą pirmenybę. Be vieno antro ar keleto pagrindinių išradimų mūsų šimtmetyje senienos tik žymiai patobulintos, pagerintos.

Štai visa eilė genialių XIX šimtmečio darbų ir jų autorių.

Tomas Alva Edisonas yra elektros šviesos, kinoteatrų ir kitų per 100 išradimų autorius. Jis pradėjo naują „elektros gadyne“ ir įgalino šimtus mokslininkų ir išradėjų jo išrasto gamtinio dėka sėkmingai žengti mokslo patamsių labirintuose.

Aleksandras G. Bellis išradęs telefoną padarė nepaprastai pasaulyje perversmą, reformato kai kurias gyvenimo sritis, nepaprastai pasitaravo ir amžinai pasitaravo žmonijai.

Robertas Kochas suradęs džiuvos bacilą paskatino toliau dirbti ir bandyti nugalėti ligą. Nors šiandien dar nėra atrasta džiuvos bacilai nugalėti priemonių, tačiau žinomi bent bendri apsisaugojimo principai. Prieš Kochą ir dabar žmonių džiuva sirgimo santykis yra 3-5.

Brolių Lilientalių išrastas lėktuvas taip pat priskaitomas XIX šimtmečiui. Šiandien lėktuvai tikrai nuostabūs, jų motorai išraižė visą žemės padangę ir arktikos sritis. Lėktuvai dabar tobuliausia ir greičiausia susisiekimo priemonė.

W. Churcho linotipas padarė perversmą spaustuvų, kartu ir laikraštininkystės srityje. Jei šiandien tokia tobulia periodika ir gali per dieną išleisti net kelias laikraščių aidos, tai tik XIX šimtme-

tyje gyvenusio ir dirbusio W. Churcho dėka.

M. Singeris, išradęs pirmąją siuvamąją mašiną, padarė nepaprastos reikšmės žmonių pasitaravimą. Nors pats išradėjas per visą gyvenimą skurdavo ir kovojo, tačiau jo išradimas tūkstančiams kaip tik davė duonos ir palengvino darbą.

R. Fultonas 1801 m. sukonstruktavo pirmą garo jėgos varomą laivą. Garlaiviai vis tobulėjo ir tobulėjo, užkariavo didesnius vandenyne plotus. Šiandien visos žemės okeanus raižo tūkstančiai milijoninės talpos garlaivių. Visokių karo laivų, torpedaičių, povandeninių ir įvairių kitų laivų išradėjai taip pat rėmėsi grynai Roberto Fultono dėsniais.

Tai ypatingos svarbos XIX šimtmečio išradimai, kurie tą šimtmetį išskiria iš kitų ir teikia jam tikrai Didžiojo vardo. Kur dar dešimtys ar šimtai mažesnių, tačiau taip pat nepaprastos svarbos išradimų... Tik jų dėka XX šimtmečio genijai sugebėjo išrasti radiją, televiziją ir daugelį kitų vertingų išradimų. XIX šimtmečio išradimai atsveria visus kitus iki jo buvusius išradimus. Tiesa, baigia Dr. J. M. Guisolis, tesame atgyvenę vos 1/3 XX šimtmečio ir per neatsargu būtų sakyti, kad XX šimtmetis nežada ypatingos techninės gyvenimo pažangos. Atrodo, kad kaip tik esame nepaprastai techninių įvykių angoje... Tačiau iki šiol Didžiojo šimtmečio vardo dar niekas iš XIX šimtmečio negali paveržti.

(sv.)

Lietuvos visuomenės paaugoti ginklai įteikiami kariuomenei.

Prancūzijos karo genijus ir demokratijos apginimas.

(Pabaiga)

Merne kautynių išvakarėse, rugpjūčio 25 dieną, kada prancūzų kariuomenė negalėdama atlaikyti nepaprasto vokiečių spaudimo traukėsi ir vokiečiai jau rimtai grąšino Paryžių, Gamelinas sudarė naują planą prieš vokiečių invaziją. Dėl to plano karštai ginčijosi aukštoji prancūzų kariuomenės vadovybė. Daugelis aukštųjų karininkų manė, kad Gamelino planas nepasiseks. Ginčą išgirdo maršalas Joffre ir Gamelino planą patvirtino. Joffre paskirtas, o Gamelinas puresdamas išsakymą: „Reikia išnaudoti blogą pirmosios vokiečių kariuomenės (vadovaujamos gen. Kluck) padėtį, sukcentruojant sąjungininkų kariuomenę iš kraštutinės kairės pusės, su tikslu suskaldyti puolimą G. Ofensyva turi prasidėti rugsėjo 6 dieną aštuont“. Šis prancūzų puolimas buvo jų pergalė.

Po garsaus triumfo Gamelinas užėmė žymios prancūzų diviziono vadinamos „geležinės diviziono“, vado vietą. Greitai po to maršalas Joffre pašaukė jį į savo generalinį štabą.

Vėlesniųjų kautynių metu jis visada būdavo priešaky. Jis su savo kariuomenės dal-

imis stipriai persekiojo besitraukiančius vokiečius 100 kilometrų Vokietijos gilumon.

Po karo garsusis karys visą laiką dalyvavo svarbiuose misijose. Savo laiku vadavo vo Prancūzijos karo misijai Brazilijoje ir čia išgyveno 4 metus, įsigydamas daugybę draugų ir bičiulių. Tuo metu parodė nepaprastus gabumus kaip organizatorius. Vėliau pakeitė generolų Serrail, garsaus sukilimo metu Sirijoje. Gamelinas tą sukilimą labai vykusiai sumušino.

1929 m. užėmė aukščiausią Prancūzijos kariuomenės vietą, būdamas Krašto Apsaugos Generalinio Štabo Viršininku. Neseniai lankėsi Anglijoje, kur turėjo pasitarimus su britų kariuomenės vadovybe dėl bendrų veiksmų karo metu. Tuojuo grįžus iš Anglijos jis buvo paskirtas visų Prancūzijos Respublikos karo pajėgų vyriausioju vadu.

Šiuo metu jis yra vienas iš žymiausių žmonių šiuo karo metu, nes jam patikėta nepaprastai svarbi rolė, kurią jis turės tinkamai suvaidinti. Reikia tikėtis, kad Gamelinas iššęs visus aukščiausios karo mokslus garsiųjų prancūzų karo vadų mokykloje, neapvils tų, kurie juo pasitikėjo ir jam patikėjo tokį svarbų uždavinį.

Iš «Cultura».

Dinge išradimai.

Dingo ne tik senovės išradimai bet dažnai žūva ir dabar naudingi ir gana svarbūs visam pasauliui išradimai. Štai prieš keletą metų Amerikoj pasklido žinia, kad fizikas Burraught sugalvojo įrankį, kuris lengvai gali pasakyti, ar ieškomoji vieta yra naftos. Išradimu susidomėjo kelios naftos bendrovės ir Burraughtui pasiūlė milijoniškų pinigų. Paruošti išradimą Burraughtas sutiko, ir, nieko nelaukęs, išvyko į Los Angeles automobiliu sutarties pasirašyti. Kelionėje įvyko automobilio katastrofą: Burraughtas buvo užmuštas, o aparatas sudužo.

Kitas amerikietis, Stephens išrado naują metalą, kurį pavadinavo feronovo. Šis metalas buvo plieno stiprumo ir svėrė net penkis kartus mažiau už plieną, o jo gamyba buvo dešimtį kartų pigesnė. Amerikos geležinkelijų bendrovės tuojuo užsakė šio metalo kelis tūkstančius tonų. Taip pat jau buvo susidariusi bendrovė naujam metalui gaminti, bet išradėjas pateko į bepročių namus ir mirė ne paskelbęs feronovo sudėties recepto.

Prancūzų fizikas Renualtas buvo padaręs mašiną, kurią varė ore esamoji elektra. Tai buvo tikras „perpetuum mobile“. Renualtas parodė tą mašiną mokslininkams savo kabinete Grenobly. Mašina veikė be jokios pašalinės jėgos, tik veikiamą ore esančios elektros. Po to Renualtas gavo pakvietimą parodyti savo nuostabų išradimą plačiausiems mokslu vyrų sluogsiams, akademijos rūmuose. Bandyto dienos išvakarėse Renualtas su dviem savo padėjėjais nuėjo paskutinį kartą pažūrėti, ar mašina tvarkinga. Po kelių minučių pasigirdo baisus sprogimas, ir iš kambario, kur buvo mašina, ėmė veržtis ugnis ir trūti dūmų kamuoliai. Gaisrą užgesinus, buvo rasti Renualto ir jo padėjėjų apdegę kūnai, o mašinos vietoj sutirpusio metalo gabalas. Mašinos paslaptis dingo...

Taip pat gana tragiškai žuvo žinomas visoj Europoj anglas mokslininkas Fillaris, ku-

ris buvo išradęs naują prasto stiprumo sprogdinimo medžiagą. Tuo išradimu, domėjo Anglijos vyriausybė ir patikrinusi, pastebėjusi išrastoji medžiaga turinti didesnę jėgą, nei visos ligi šiol žinomos sprogdinimo medžiagos, nusprendė, kad šio pakako padaryti net kurioj galėtų tilpti net aukštų namai. Anglų vyriausybė jau norėjo šią medžiagą išradėjų atpirkti, nepatektų į užsienį. Prieš pasirašant sutartį, sprogdinimo laboratorija, o jis patavo užmuštas. Dingo ir džiugos gimimo receptas.

Prieš keliolika šimtų metų romėnai, mokėjo gaminti katomą stiklą, kuris laikais yra tik... išradėjų įjonė.

Pagaliau, viduriniais žiais buvo plačiai išgaminta „sprogstamoji ugnis“, net vandeny gerai deganti, bet jos sudėties receptas dingo be žinios.

Rusų metraštininkai kronikose sako, kad XV Maskvoj, kunigaikščio vaizdoj, kažkoks išradėjas demonstravo savo vatoj laktostamąjį aparatą, riuo net tris kartus aplink Kremlių. Liaudis išsigandusi, kunigaikštis pykęs, ir išradėjui, kaip „nio apšęstam“ buvusi nušalta galva, o skraidomas ratas sudęgintas...

H. L.

Varios telegramai

— A estação de radiu Moscou annuncion que os cos petroliferos da Poloniam foram dinamitados pelas pas poloneas que destruiu todas as refinarias.

— Noticias de Copenhaga informam que reina grande descontentamento entre os soldados allemães. Unidões que soffreram pesadas baixas na luta contra os poloneos queixam-se da perda de milhares de homens, affirmam conquistar a Polonia para os russos.

Vėgėlė.

Vasaros rytas. Ore tylu, tiktai ant kranto svirpia svirpleis ir kažkur nedrąsiai burkuoja karvelis. Danguj stovi nejudėdami sruoginiai, panašūs į išbarstytą sniegą, debesys... Prie statomos upėje maudyklės, po žaliomis gluosnyno šakomis, vandeny pūškuojasi dailidė Gerasimas aukštas kaimietis, ruda garbanota galva ir apaugusiu plaukais veidu. Jis šniokščia, pūškuoja ir, smarkiai mirkčiodamas akimis stengiasi kažin ką ištraukt iš po gluosnyno šaknų. Jo veidas suvilgintas prakaitu. Už kokio sieksnio nuo Gerasimo iki karklo vandeny stovi dailidė Liubimas, jaunas kuprotas kaimietis, trikampiu veidu ir siauromis, kiniškėmis akimis. Kaip Gerasimas, taip ir Liubimas, abudu nenusimetę nei marškinių, nei kelnių. Abudu pamėlynavę nuo šalčio, nes jau apie valandą murkso vanden-

— Ko tu ranka baksoji? — šaukia kuprotas Liubimas, drebėdamas, lyg drugio krečiomas. — Galva tu laukinė! Tu tą laikyk, laikyk, prakeiktasis! Laikyk, tau aakau! — Nepaspruks... Kur jį dingis? Ji po kerplėšą pasilindus... — kalbėjo Gerasimas užkimisui, dusliu bosu, ėjusiu ne iš kerklės, bet iš pilvo gelmės. — Slidi, šmutienė ir nusitverti nėra už ko. — Tu už žiaunų tverk, už žiaunų! — Matyt tų žiaunų... Palauk, užsikabinau už kažin ko... Už lūpos nusitvėriau... Kandžiuo ją, šmutienė! — Netrauk už lūpos, netrauk — išleisi! Už žiaunų žiaunų griebk, už žiaunų! Vėl pradeda ranka baksnoti! Et, ir nesupratylvas gi tu, kaimietei, atleisk man, Dangaus Karaliene! Griebk! — „Griebk!“ — erzina Gerasimas. — Mat, koks vadas atsirado, Eitum ir pats grieb-

tum, kuprotas velne... Ko stovi? — Ir griebčiau, jei galima būtų... Bet ar leistina man, turint tokią žemę komplekciją, prie kranto stovėti? Juk ten gilul! — Tai kas, kad gilul... Tu plaukte plauk... Kuprys, mosuodamas rankomis, priplaukia prie Gerasimo ir griebiasi už šakų. Bet, vos pabandęs atsistot prie kranto, tuoj su galva pasineria į vandenį ir leidžia burbulus. — Sakiau juk, kad gilul! — šaukia jis, piktai vartydamas akiai baltymus. — Ar ant sprando tau užlipti. — O tu ant kerplėšos užsirioglink... Kerplėšų daug vistiek kaip kopėčios. Kuprys apčiuopė kojos kulnu kerplėšą ir, stipriai nusitvėręs kelias šakas, užlip, ant jos. Išlyginęs lygsvarą ir įsi-stiprinęs naujoj pozicijoj, pasilenkė ir stengdamasis neprisemti į burną vandens, pradeda dešine ranka graibytis tarp kerplėšų. Painiodamasi tarp maurų, nuslysd-

dama nuo samanų, jo ranka susikerta su dygliuotomis vėžio gablyėmis. — Tašes, velnio, dar kas nematė! — niurna Liubimas ir pasipiktinęs išmeta vėžį į krantą. Pagaliau jo ranka pačiuopo Gerasimo ranką ir, besileisdama nuo jo, pasiekė kažką slidų, šaltą. — Va! — šypsosi Liubimas, — di-delė šmutienė... Patrauk nagį pirštus, aš ją tuoj... už žiaunų... Pala, nesistumdėyk alkūne... aš ją tuoj... tuoj... leisk tik nusitvert... To li, šmutienė, po kerplėša pasilindai, nėr už ko nė nusitvert... Neprisistumsi prie galvos... Vienas pilvas tejaudiamas... Užmušk ant mano sprando uodą — deginė! Aš tuoj... už žiaunų... Užeik iš šono, stumk ją, stumk. Pabaksnok ją pirštu! Kuprys, išpūtęs skruostus, užėmęs kvapą, išvertęs akis, matomai, jau užlenda pirštais už žiaunų, bet čia šakas, už kurių kabinasi jo kairioji ranka, lūžta, ir jis netekęs lygsvaros, pliumt į vandenį!

Lyg išgąsdinti, bėga nuo kranto bangutiejai ratai, o kritimo vietoje pakyla burbulai. Kuprys išplaukia ir prunkšdamas nusitveria už šakų. — Dar prigersi, velne, atsakyk paskui už tave reikės! — stenėdamas murma Gerasimas. — Lipk iš vandens, kad tave kur kelmai! Aš pats ištrauksiu! Prasideda barniai... O saulė kepina ir kepina. Šešėliai darosi trumpesni lyg įsitraukdami į save, kaip straičgės ragučiai... Aukšta zolė, saulės įkaitinta, pradeda leisti tirštą, perdėtai saldų medaus kvapą. Veikiai vidurdienis, o Gerasimas su Liubimu vis pūškuojasi po gluosnynu. Užkimas bosas ir sualęs, spiegiamas tenoras nesiramindami trikdo vasaros dienos tylą. Griebk ją už žiaunų, trauk! Pala aš ją pastumsiu! Kur lendi su savo kumščia? Tu ją pirštu, šunsnuki, pirštu ne kumščia! Užeik iš kairės, iš kairės, juk iš dešinės duobė! Pateksi kipšui vakarienei!

Trauk už lūpos! Pasigirdo botago pliaukšėjimas... Lėkščiau krantu atsigtirti tingiai kiūlina balda, kerdžiaus Jefimo varus. Kerdžiaus, iškaršęs senis, yra na akimi ir kreiva burta. Eina nulenkęs galvą, žiūrėdamas sau į kojas. Pirmosios prieina avys, paskui arkliukai po arklių karvės. — Pastumk ją iš upės! — girdi kerdžius Liubimas balsą. — Prastumk priešais! Kurčias esi, velne, ar ką? Po šimts pykpių? — Ko jūs čia, broliukai? — klausia Jefimas. — Vėgėlė! Negalima ištraukti! Po kerplėša pasilindau! Užeik iš šono! Užeik, užeik! Jefimas merkia savo akis žiūri į žvejus, paskui nusispauna vyžas, nusimetė nuo pečių maišelį ir nusiima marškinius. Nusilimti kelnes pertrūksta kantrybės, ir jis peršizegnojęs, balansuodamas liesomis tamsiomis rankomis lenda į vandenį... Penkiadešimt žingsnių jis eina dėsnių dugnu, paskui plaukia...

(B. d.)

Iš Lietuvos

Geležinkeliuose vykdomi stambesni darbai.

Viežio stotyje statomas mūrinių depo, vandens bakas, pareigūnams tarnybinės patalpos, dviejį gyv. mūriniai namai pareigūnams. Iš Mažeikių gyvenamas namas perkeliamas į Kretingos stotį, kur bus įrengta pareigūnams poilsio patalpa ir gyvenamieji butai. Kauno geležinkelio stotyje perstatomas gražios raudonos spalvos stoties namas. Kazlų Rūdos — Marijampolės ruože per Pilvės upę statomas geležbetoninis tiltas. Siaurųjų geležkelių Panevėžio ruože statomas 65 metrų ilgio geležbetoninis tiltas Levenos upę. Tromašiškių, Sukionių ir Stačionių stotyse prailginti stočių keliai. Panevėžio stotyje statomas mūrinis sandėlis ir gyvenamas namas. Gubernijos stotyje statomas mūrinis depo. Jonavos — Ukmergės ruože per Levenos upę statomas tiltas per Kiaunės upę. Be šių darbų, geležinkeliuose šiuo metu atliekama visa eilė stambesnių eilinių remonto darbų.

Viežio ruože statomas 65 metrų ilgio geležbetoninis tiltas Levenos upę. Tromašiškių, Sukionių ir Stačionių stotyse prailginti stočių keliai. Panevėžio stotyje statomas mūrinis sandėlis ir gyvenamas namas. Gubernijos stotyje statomas mūrinis depo. Jonavos — Ukmergės ruože per Levenos upę statomas tiltas per Kiaunės upę. Be šių darbų, geležinkeliuose šiuo metu atliekama visa eilė stambesnių eilinių remonto darbų.

Iš Marvelės į Linksma dvarį prašo praveisti plentą.

Linksmadvario gyventojai įteikė Kauno miesto savivaldybei prašymą, kad iš Marvelės km pro universiteto rūmus į Linksmadvarį būtų praveistas plentas. Mat, dabar į Linksmadvarį tiesiogiusisiekimo nėra.

Prašo leisti steigti elektros stotis.

Kauno miesto savivaldybėje yra įteikti kelių žymių kauniečių prašymai, kad būtų leista steigti mažos elektros stotys įvairiuose miesto kvartaluose. Prašymuose nurodoma, kad tokių stočių steigimas neprieštarus elektros koncesijos sutarčiai, nes tąja sutartimi draudžiama kitoms stotims pertiesti elektros laidus tik per gatvę.

— Šiomis dienomis sukako 30 metų, kai Palanga turi kurorto teises.

— Popiežius Lietuvai pasakydė naują atstovą, arkiv. Batistą Federiko Volega.

— Prie Kalvarijos audra žemėmis užpylė nemažą ežerėlį.

— Prancūzų spaudos žiniomis, Klaipėdos krašte rekvizituojami kariuomenės reikalams tinkami butai ir tvartai.

— Klaipėdos krašte, prie Nimerzatės, vėl pasirodė gyvulių susirgimų nagų ir snukio liga.

— Suprasdama orinio susiekimo naudingumą, Zarasų miesto savivaldybė nutarė įsteigti aerodromą.

— Prie Lietuvos geležkelių šiuo metu dirba apie 7000 tarnautojų ir darbininkų.

— Netolimoje ateityje numatoma per Suvalkiją pratiesti naują geležinkelį, kuris Kazlų Rūdą jungtų su Šventosios uostu.

— Kauno žiemos uosto saloje įrengtas didelis hipodromas, kuriame paskutinėmis dienomis sėkmingai vyko raištųjų rungtynės.

— DERLIUS šią vasarą, nežiūrint didelės sausros, Lietuvoje vertinamas aukščiau už vidutinį, panašiai kaip ir praėjusiais metais.

— Ateinančiais metais Lietuvoje įvyks visuotinis gyventojų surašymas. Paskutinis gyventojų surašymas buvo prieš 16 metų.

— Vytauto Did. Universiteto chorui į Ameriką leidimas vykti neduotas taupumo sumetimais. Tą sprendimą padarė Ministrų Taryba.

— Vokiečiai tiesina Širvintos upę, dėl to suitarė su Lietuva pasikeisti keliais hektarais žemės.

Nezinomajam Kareiviui.

Atlikęs pareigą Tėvynei,
Kovų laukuose tu žuvai!
Nors mums į laisvę kelią skynei —
Nežinom mes, kas tu buvai...
Akis ne motina užspaudė,
Prie kapo neverkė sesuo.
Kovos lauke patrankos gaudė,
Raudojo rūškanas ruduo.
Saulėto nesulaukęs ryto,
Kuklus kary, tautos sūnau,
Tu užgesai, kai laisvė švito...
Laimėjai kovą tu ne sau!
Atėję giminės prie kapo
Nežino, kad tai tu esi...
Tau Motina — Tėvynė tavo!
O tavo broliai — mes visi!
Tauta tau gražų vardą skyrė —
Nežinomu Kariu tapai,
Garbingas vardas tas: — Didvyris.
Juo amžiams Lietuvai likai.

— Šiais metais numatoma eksportuoti 30.000 kg. medaus.

— Pagal naują Vaslybės Loterijos įstatymą išloštos loterijoje premijos negalima apdėti mokesčiais, aprašyti už skolas ir tt.

— Lietuvoje tarp paleistųjų iš kalėjimo kalinių buvo dovanota bausmė 15-kai komunistų Dalis jų išvyko Maskvon, kitai apsigyveno Lietuvoje nurodytose vietose.

— Iš Vokietijos grįžta paskutiniai laukų darbininkai. Grįžusieji nusiskundžia blogu užlaikymu ir menku ūdarbiu.

— Vytauto parke norima pastatyti naują vasaros teatrą. Senasis vasaros teatras miesto sode bus nugriautas.

— Amerikos lietuvaitė M. Baronaitė apdovanota garbės šefiro laipsniu.

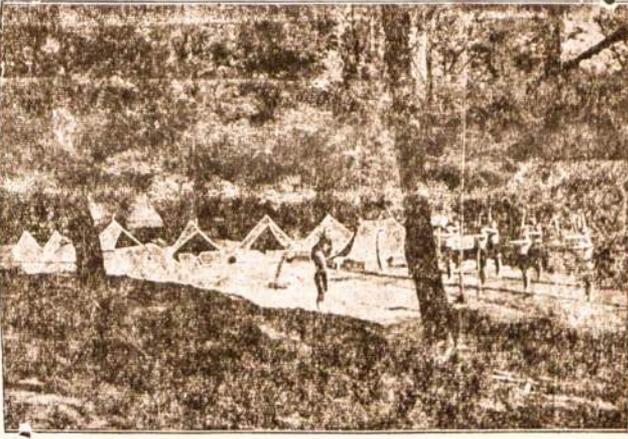
— Prienuose sudegė lentpiuvė ir daug miško medžiagos. Nuostolių apie 100,000 lt.

— A. Panemunėje nuskenodo diplomuotas teisininkas J. Variakojis.

— Palangaje jau užregistruota 7790 vasarotojų.

ŠAULIŲ SAJUNGOS 20-MEČIS UŽSIENIO SPAUDOJE.

Šaulių sąjungos 20-mečio iškilmės sukėlė nemažą atgarsį užsienio spaudoje. Apie Šaulių Sąjungos šventę rašė Pabaltijo valstybių, prancūzų, anglų, vokiečių, lenkų, ir kitų spauda. Ypač tai pažymėjo latvių, estų ir suomių šaulių laikraščiai. Šaulių Sąjunga minima, kaip ginkluotoji jėga, rimta kariuomenės talpininkė, ir kultūrinio darbo vykdytoja.

Lietuvos skautų stovykla miške.

Ir prie geležkelių tiesimo dirbs nuolatiniai darbininkai

Geležinkelių valdyba parengė planą ir siaurųjų geležkelių tinklo plėtimą projektą, pagal kurį numatoma pastatyti platus geležinkelį Kazlų Rūda — Šakiai — Skirsnemunė — Jurbarkas — Kuliai — Karta — Darbėnai — Šventoji. Be to, projekte numatyta sujungti Kaišiadorys su Alytumi. Pirmoji linija Kazlų Rūda — Šventoji siektų 237 km., o antroji — Kaišiadorys — Alytus — 70 km. Taip pat numatyta plėsti siaurųjų geležkelių tinklas. Norima sujungti Joniškį su Joniškėliu per Žeimelį ir Vaškus. Pratesti siaurąjį ge-

ležinkelį iš Biržų per Pandėlių — Rokiškį ir Antazavę iki Zarasų. Antazavę sujungti siauruoju geležinkeliu su Utena, o Uteną per Ukmergę su Jonava. Iš viso siaurųjų geležkelių tinklas pailgėtų 329 km. Kadangi geležkelių statyba truktų daug metų, tai kartu siūloma sudaryti kadra nuolatinių geležkelių statytojų, kurie pagal reikalą būtų kilnojami iš vienos vietos į kitą. Be to, tokie darbininkai taip pat tame darbe įgautų įgudimo, pasidarytų kvalifikacijos, ir statyba būtų spartesnė ir darbas pigiau kaštų.

Daug Kauno žmonių status priešlėktuvines slėptuves.

Daugeli stambesnių Kauno žmonių padavė Kauno miesto savivaldybei prašymus, kad leistų pastatyti priešlėktuvines slėptuves. Kaip žinoma, „Drobnis“ priešlėktuvinių slėptuvių jau pradėjo statyti.

Daug kandidatų į amatininkus.

Vilijampolės amatų mokyklos vadovybei įteikta apie du šimtai prašymų, kuriuose mokinių tėvai prašo priimti jų vaikus į mokyklą. Pasiteiravę

mokyklos vadovybėje, sužinojome, kad galės būti viso patenkinta tik apie 50, nes mokykloje vietų skaičius ribotas. Priimant mokinius, bus atsižvelgiama į jų pažymius pradžios mokykloje ir neturtą. Mat, šios mokyklos tikslas — suteikti amatą neturtingųjų tėvų vaikams.

— Rašytojo J. Bilūno palaikais iš Lenkijos parvežė 9 d. rugsėjo. Laidotuvės Anykščiuose įvyko rugsėjo 10 d.

— Per pirmus šešis mėnesius Lietuvoje buvo 10.638 jungtuvės, gimė 28.753 kūdikiai, mirė 18.445 žmonės. Prieaugo 10.308 asmenys.

Pakarklio Mėdavimas.

(Tąsa iš Nr. 44.)
Kareiviai ilgai vargo, negalėdami jo suvaldyti. Pagaliau tenas išsitraukė bizūną ir, tena ranka stipriai laikydamas už žastų, kita taip smarkiai pradėjo tvoti, kad vargšas arklelis, net suklypdamas pradėjo lakstyti aplink. — Neljeskit! Vagys jūs! — Drevoje suukti berniokas, bet perkielė buvo užspringusi ašaromis, ir jis negalėjo nė žodžio pratariti. Tik dar labiau prigūdo prie žemės ir dar gi išsuleido nagus į žolę. Jis pratarė nė vieno žodžio, ir tada, kai švėtimieji išėjo rūke, drauge nusivėsda ir nepaklusnųjį bėrį. — Grįžo namo visas persilaukęs, susalęs ir pailsęs. Nušėpęs kepurę, atsisėdo už stalo, paslėpęs rankomis akis, ilgai tylėjo, niekam nieko nepykdamas. — Kas tau, vaikelė? — Klausė motina, degdama didesne skalę.

Stepas Zobarskas.
Vaikas nieko neatsakė, tik vis teberymojo, slėpdamas rankose veidą, ir net kai motina uždegė didesnį žiburį, jis nepasijudino. Gūdas nujautimas nudiegė Miškinienėi per širdį. Palenkusi skąją taip, kad neperdėtų ir kad neužgęstų, ji prisitartino prie sūnaus, uždėjo ranką ant pečių ir tarė pakūdomis: — Sakyk gi, kas atsitiko? Gal... gal bėrio neberada? Ir jos balsas pradėjo drėgti. Dabar berniokas nebesusivaldė. Apsikabino motinos kaklą, prigūdo skruostus prie jos skruosto ir pradėjo pasakoiti. Jis išpasakėjo viską, nuolat pertraukdamas žodžius verksmu, ir pagaliau taip išiverkė, kad ligi pat vidunakčio motina turėjo jį maldyti. Tik labai vėlai naktį, motinos rankų ir nakties tylos užspūtas, užmigo sunkiu miegu.

3.
Rytojaus dieną Miškinienė anksti iškeliavo pas kaimyną Jurkų, kuris gyveno pačioje patrakėje, nedideliame namelyje, vienui vienas, prazilęs, susikūprinęs, ligi ausų pastenkęs į skiedras. Jis drožė šaukštus, samčius, pats virėsi valgyti. Anksčiau mažai kas jį teaplankydavo, nes jo sodybėlė buvo labai nuošalė, liai nuo kitų gyventojų, bet dabar, kai beveik visi kaimo vyrai buvo išvežti į karą, jis dažnai susilaukdavo viešnių. Aplinkinių sodybų našlės ateidavo pasiklausti jo patarimų. Jeigu kurią ištikdavo kokia nelaimė, niekas juk nemokėdavo taip paguosti, kaip senukas Jurkus. — Nnsiramink nustramink, — kalbėjo jis dabar, sludamas į šalį skiedras ir sodindamas viešnią. Arklys — ne sūnus, vėl prisiauklėsi. — Bet tiek laiko išsaugojom, tiek išvargom. Ak tie prakeiktieji! Kad juos kur griausmas nutrenktų! — Ką dabar tokiais žodžiais koliojies. Bijok Dievo,

moterie!
— O jie, ar jie bijo Dievo? — A, kas jiems Dievas... Netikėliai... O pagaliau kas mes jiems: užėjo, nuniokojo. Aš pats va: turėjau karvelę; būdavo, ir pieno pasimelžiu, ir sviesto prisisuku, ir sūrių prisislėgiu. Atėjo vieną dieną kareivis ir sako: kam tau, seniui, pienas. Ir išvedė. Ir šiaip kalbėjau ir taip, — ne klausė. Paėmė ir išvedė. Senukas numojo ranka ir nervingai pradėjo vynioti tabakos lapą. Susipiaustęs, prikimšo pypkę, paskui susirado židini degančią žariją — užspaudė nykščiu ant viršaus, ir vėl pradėjo kalbėti. — Aš dažnai galvoju, ar tik nėra mūsų tarpe vilko. — Kokio vilko? — Nagi tokio, kuris mus išduoda. — Kas jau čia mus išduotų, Dieve saugok. Negi atsirastų toksai... — Matyt, kad atsirado. — Eik jau eik, dėde. — Tu gerai pagalvok, moterie: iš kur gi švėtimas žmogus, niekuomet čia negyve-

nes, galėtų taip lengvai visurasti? Nepažįsta nei apylinkės, nei žmonių; nežino kas ką turėjo. O vis dėlto su randa. Štai vienas kaimynas slėpė po pamatais girtas. Senukas naktimis maldavo, o senutė vaikščiodavo aplink trobas ir žvalgydavos, kad kas švėtimas neužeitų, priešas. Bet savo žmogaus negi saugosis. Atėjo vienas — rado malant, atėjo kitas, trečias... Pamalę, būdsvo, išar do vėl ir užkasą į žemes, nė šuo neužuostų. Aišku, pasisakė kam nors, kaip slepia. Ir štai, vieną dieną atėjo vokiečiai ir surado. Kitas vėl slėpė kiaulę. Buvo padaręs dvigubas sienas tvartely — ir kiaulę surado. Jūs, va, arklj. Tai sakyk gi, moterie, iš kur jau jų būtų tokios švėtiesios akys, jeigu tas kas žibo, neužvestų ant pėdų? Sakyk, iš kur? Miškinienė pradėjo linguoti galvą. — Teisybė, šventa teisybė, — kartojo pati sau, ieškodama mintyse to, kuris būtų žinojęs, kad jie slepia arklj.

Ne, rodos, niekas nežinojo. Ji visiems buvo sakiusi, kad nebuturi arkljo, kad tada, kai buvo užplūdę apylinkę rusų kazakai, paėmė ir švedė bėrį. — Dieve mano, Dieve mano, kartojo ji dabar balsu. Kas gi būtų galėjęs mus išduoti? Negi iš tikro būtų mūsų apylinkėj atsiradę išdavikas. Rodos tokie visi geri žmonės. — Ir aš suku galvą, — tarė Jurkus. Man rodos, kad vilkas yra kur nors netoliese. — Tai gal jau tamsta žinai ką, dėde Jurkau? — išpūtė akis moteriškė ir prisilinko arčiau prie senuko. Ji dabar beveik šnabzdėdė šnabzdėjo, tikėdamasi išgirsti slaptą žinią. Bet Jurkus tik papurtė galvą ir pasitrunkė toliau nuo moteriškės. — Kol už rankos nenutvėriau negaliu nieko sakyti. Neduok Dieve, dar galėčiau nekaltą žmogų apkalbėti. Bet aš kažką nujančiu, oi kažką nujančiu... (B. d.)

VIETOS LIETUVIU GYVENIMAS.

Šį SEKMADIENĮ „LIETUVIO“ REDAKCIJA IR „AGENCIA RALICKAS“ BUS UŽDARYTA.

Pranešame interesantų ir visuomenės žiniui, kad šį sekmadienį, spalio 1 dieną, „Lietuvio“ redakcija ir Agencia Ralickas bus uždaryta. To dėl interesantai prašomi tą dieną nesikreipti.

Kitais sekmadieniais interesantai bus priiminėjami sena tvarka, tai yra nuo 10 iki 12 val.

K. ČINČIKAS ATVYKS Į S. PAULO.

Mūsų laikraščio bendradarbis, poetas K. Činčikas - Lietuvos spalių mėnesio pradžioje atvyks į S. Paulo. Ta proga jis prašo pranešti visiems jo eilėraščių rinkinio „Vilniai Rojuje“ platintojams, kad jie padarytų apyskaitas ir atsisikaitytų už išplatintas knygas.

ATEINA DAUG LAIKRAŠČIŲ IR LAIŠKŲ.

Paskutinėmis dienomis „Lietuvio“ redakcija gauna daug laikraščių ir laiškų iš Lietuvos, kurie prasidėjus karui buvo pakelyje užkliuvę.

Nemaža laikraščių ir žurnalių gauta ir, platinama. Jų galima gauti „Lietuvio“ redakcijoje ir Lus stoties kioske.

PIANISTAS PROF. V. BACEVIČIUS VYKS Į ŠIAURĖS AMERIKĄ.

Pianistas prof. Vytautas Bacevičius tuo tarpu dar gyvena S. Paulo mieste. Spalio mėn. prof. V. Bacevičius žada išvykti į Šiaurės Ameriką. Šiaurės Amerikoje prof. Bacevičius duos visą eilę koncertų net keliuose didžiojo siuose Amerikos miestuose.

Dabar prof. V. Bacevičius yra apsisotęs Lietuvių Namuose.

IŠ PREZ. GETULIO PADANGĖS.

Presidente Getulio yra Šiaurės Paranos estade. Čia gyvena keliolika lietuvių šeimų. Dabar, rugsėjo mėnesio pradžioje čia pas kolonistus jau prasidėję d-bai. Kas arija kas sėja, kas kerta ir degina krūmus ir ruošia dirvą. Kiti sodina kukurūzus, medvilnę, sėja ryžius ir t. t.

Praeitą rudenį sėjome daug javų: kviečių, rugių, miežių. Dabar jau prasidėdama tų javų pūtlis. Daugiausia piauname piautuvais, nes su dalgiu piauti neįmanoma dėl daugelio kolmų. Žemė čia nors ir ariama, bet dar yra daugiau kelmų. Javus iškultū sunkumų nesudaro, nes tam reikia gauti mašiną. Kadangi šimet oras javams buvo palankus, tai jie gražiai užderėjo ir džiugina kolonistus.

Šiaip gyvename po senovei. Nors lietuvių čia nedaug, bet visi gražiai sugyvena, stengiamės būti gerais lietuviams, dažnai susirenkame, pasidaliname mintimis paskaitome laikraščių ir knygų ir taip leidžiame laiką. Pas mus ateina visi trys S. Pauly išeinant tieji lietuviški savaitraščiai. Mėgiamiausias mums yra „Lietuvio“.

tuvis“, nes jis daugiausia žiniui ir įdomių straipsnių duoda.

Jaunas Ūkininkas

PROVINCIJOS (INTERIORO) LIETUVIŲ ŽINIAI.

Daugelis provincijoje (interiore) gyvenančių lietuvių yra pametę savo senus lietuviškus pasus ir be jų negali užsiregistruoti atatinamos policijos įstaigose. Neturint seno lietuviško užsienio paso ir norint užsiregistruoti, reikalinga pristatyti liūdymą iš uosto policijos (certidão do desembarque). Daugelis provincijoje gyvenančių lietuvių nežino kur ir kaip kreiptis dėl minėto liūdymo išgavimo. „Lietuvio“ redakcija nori padėti patarnauti provincijoje gyvenantiems lietuviams, prieinamiausiomis sąlygomis padeda tokį liūdymą išimti be didelių išlaidų ir rūpesčių. Visos tuo reikalu informacijos teikiamos nemokamai žodžiu ir raštu. Rašant laišką reikia pridėti pašto ženklą atsakymui už 400 reisų.

Liūdymus iš Santos ir Rio de Janeiro uosto policijos redakcija išima greitai ir be jokių rūpesčių taip pat ir S. Pauly gyvenantiems lietuviams, kurie yra pametę pasus.

VĒL ATGIJO „VILTIES“ CHORAS.

DULR Pirmininkas p. R. Skipitis, lankydamasis S. Pauly turėjo šiek tiek nesupratimų su Liet. S-gos Brazilijoje vadovybe. Norėdams atkeršyti, dar tebebūdams S. Pauly, prikaltino lietuvių jaunimo s-gos „Vilties“ kaikiurius valdybos narius, kad „Vilties“ s-ga pasitrauktų iš Liet. S-gos Brazilijoje narių tarpo. Užtai „Vilties“ s-gai p. Skipitis pažadėjo, o vėliau kaip teko patirti, ir išmokėjo 800 milreisu. Tačiau visa tai ne tik, kad „Vilties“ s-gos veikimo nepagyvino, bet organizaciją visai pakrikdino. Ilgą laiką „Vilties“ veikimas buvo visai apmiręs. Nebuvo susirinkimų, chorų repeticijų. Buvęs choras galutinai pairo. Tik dabar neseniai „Vilties“ veikimas vėl pradeda atgyti. „Vilties“ s-ga nors ir nėra Liet. S-gos Brazilijoje narių, bet yra su ja geruose santykiuose, naudojasi jos patalpomis, pianu ir ir t. t.

Kartu su „Vilties“ veikimu atgijo ir kitados buvęs stiprus ir geras choras. Dabar vėl daromos choro repeticijos, į kurias susirenka gražūs būrys lietuviško jaunimo. Šiuo metu „Vilties“ chorą

moko chorvedis p. V. Gudavičius. Repeticijos vyksta gana sėkmingai. Reikia tikėtis kad netolimoje ateityje choras vėl galės gražiai pasirodyti.

Gyvindama savo veikimą „Vilties“ S-ga turėtų suruošti vieną kitą vakarą, lietuvišką pramogą ar gegužynę. Paskutiniu metu mūsų kolonijos jaunimui kaip tik trūksta tikrų lietuviškų pasilinksminimų.

Viltietis.

DIDELIS PALENGVINIMAS LIETUVIAMS DARBININKAMS.

Kaip žinome, einant vietos įstatymais, visi Brazilijoje gyvenantieji svetimšaliai privalo registruotis ir išsiimti „kadernetas“.

Svetimšalio paso išgavimui ir registracijai reikalinga visa eilė dokumentų, kurių paruošimas nepigiai kainuoja. Daugelis lietuvių, ypač neturtingų darbininkų, norėtų išsiimti „kadernetą“, bet neturi tam reikalui lėšų.

Kad palengvintu neturtingiems lietuvių išeišiams atlikti registracijos ir „kadernetos“ išgavimo reikalus, „Lietuvio“ redakcija susitarė su prisiekusiu vertėju ir Notaro įstaiga dėl pasų vertimų ir dokumentų paruošimo išimokėjimui. Tokiu būdu dabar „Lietuvio“ redakcija turi galimybę paruošti visus registracijos ir „kadernetos“ išgavimui dokumentus ir išsimokėjimui, kiekvienam prieinamomis sąlygomis; mokant tik po 15\$000 į mėnesį. Paruošiant dokumentus išsimokėjimui redakcija neima brangiau nustatytos kainos ir nepriskaito jokių nušimčių, tačiau tas daroma tik neturtingiems darbininkams, vargšams ir tik tiems, kurie dėl menko ūdarbio ar kitų priežasčių neturi pinigų iš karto apsimokėti.

Dėl smulkesnių informacijų galima kreiptis darbo valandomis ar vakarais nustatytomis dienomis bei sekmadieniais nuo 10 iki 12 val. Visos informacijos teikiamos nemokamai.

DIDELĖ PARODA CAMPINAS MIESTE.

Campinas mieste gyvena keliolika lietuvių, daugiausia pavienių. Campinas lietuvių dirba įvairiose dirbtuvėse ir įmonėse. Campinas yra S. Paulo estado geležinkelio mazgas, todėl čia visada didelis judėjimas. Darbininkai čia gauna nedidelį atlyginimą. Vidutiniškai paprastas darbininkas uždirba nuo 10 iki 12 milreisu.

Šiomis dienomis Campinas mieste atidaryta didelė paroda. Kasdien atvažiuoja į Campinas daug žmonių aplankyti parodos.

JAU PLAUKIA PRENUMERATOS UŽ 1930 METUS.

Jau daugelis mūsų laikraščio skaitytojų, norėdami padėti medžiaginiai laikraščiu pradeda siųsti pinigus už prenumeratą 1940 metams.

Visi „Lietuvio“ metiniai prenumeratoriai, kurie užsimokės išanksto už prenumeratą 15\$000, gaus nemokamai didelį ir gražų kalendorių 1940 metams. Bet to, gaus laikraštį du kart į savaitę, tai yra kiekvieną laidą atskirai.

IRGI NĖRA KELIO.

Šio mėn. 20 d. baigėsi pasaulinės šachmatų pirmenybės Buenos Aires, pirmenybėse, kaip žinome, dalyvavo ir penki lietuvių šachmatininkai, bet susidarė nelaukta kliūtis su grįžimu, šiaip taip dar gali pasiekti Europos pakraščius italų laivai, bet patekti Lietuvon jokio kelio nėra. Šachmatų organizatoriui, Argentinai, tikrai susidarė kebliai padėtis so 26 tautų žaidikais.

PRAŠOM! ATsilANKYTI

į Agencia Ralickas, rua dos Gasmões, nr. 324, atsiimti „Car teira de Identidade para Estrangeiro, modelo 19“ šie asmenys:

- Albinas Skirpstas
- Rosalija Musteikis
- João Pranskūnas
- João Garška
- Jonas Gutauskis
- Juozas Mozalis
- Mykolas Kirdeičius
- Elena Tureikis
- Motiejus Tureikis
- Elvira Jasinevičius
- Juozas Jasinevičius
- Jonas Jablonskis
- Juozas Alfonsas Buinevičius
- Pranas Klauseikis
- Simonas Stankevičius
- Antanas Šimbėlis
- Valerio Godiliauskas
- Antonio Makuška
- Casimiro Norkaitis
- Casimiro Šlumba
- Jonas Šumskas
- Oskaras Polmanas
- Petras Zuzevičius
- Ona Matijošius
- João Pranskevičius.
- Casemiro Aiškėnis.
- Jurgis Saldžiūnas
- Antanas Baginskas
- Augusto Polmanas
- Alfonsas Pulpelis
- Estanislau V. Stefankevičius
- Francisco Pivoras
- Vicente Mickevičius
- Michalina Averlingaitė
- Josė Repšys
- Stepas Narušis

Skaityk „Lietuvi“ ir žinosi viską kas dedasi pasauly.

SPORTAS

Lithuanijos dešimtmečio minėjimas

Lithuanijos dešimtmečio minėjimo varžybų pirmoji diena (rugsėjo 24 d. Rhodia aikštėje) patiekė šiuos duomenis:

100 m.
1. Valentinus Pakalnis (Bom Retiro), 2. Kazys Karolis, 3. Motiejus Baltrušis (abu Mokos).

1000 m.
1. Vladas Dargevičius (Moka), 2. Vladas Jurgutis, 3. Pimenas Ivanauskas (abu Bom Retiro).

Šuolis į aukštį
1. Valentinus Pakalnis 1,60 (neof. 1,65), 2. Vladas Jurgutis (abu Bom Retiro), ir Kazys Karolis (Mokos).

Ieties metime.
1. Juozas Jurgilas, 2. Edvardas Pažera (abu Vila Bela), 3. Valentinus Pakalnis (Bom Retiro).

Rutulio stūmime.
1. Lionginas Gaigalas (Moka), 2. Juozas Jurgilas (Vila Bela), 3. Jonas Butvinskis (Moka).

Disko metime
1. Valentinus Pakalnis (Bom Retiro), 2. Juozas Vimė /Moka/, 3. Ignas Žiedas /Bom Retiro/.

Šuolis į tolį.
1. Valentinus Pakalnis 5,90 m. /Bom Retiro/, 2. Motiejus Baltrušaitis /Moka/, 3. J. Heitoras /Parque/.

Pirma vietą užėmė Bom Retiro skyrius surinkęs 19 taškų. /Pirma vieta skaitoma 3, antra 2, trečia 1 taškas/.

Antra vietą užėmė Mokos skyrius su 16 taškų, trečia - Vila Bela su 7 taškais, ketvirtą - Parque de Nações su 1 tašku ir paskutinę - Vila Anactacio nelaimėjo nė vieno taško.

Pavieniai geriausiai pasirodė Valentinus Pakalnis /Bom Retiro/ laimėjęs keturias pirmąsias ir vieną trečiąją vietas.

F u t b o l a s.

12 val. 15 min. pasigirsta vyr. futbolo teisėjo p. Vald. Rosenbergo švilpukas. Į aikštę subėga Vila Belos ir Bom Retiro A komandos. Visi rimtai kovai nusiteikę laukia kovos ženkle. Pagaliau Stiprenis lenkiasi silpnesniaam, Bom Retiro komanda, būdama daugiau prityrusi, įveikia nors ir ryžtingą Vila Bela 2 x 0. Šios pasėkos didelę kalnę turėtų pasiimti pralaimėjusiųjų vartininkas su gynikais.

Antras susitikimas - Moka B su Parque B davė visai gyvą ir varžų žaidimą. Abi komandos žūt būt norėjo pasiimti laimėjimą, Parque, ypač antram puslaiki, išvystė labai puikų puolimą. Moka gėbėjosi dažnai užribiais /autais/ ar kampiniais /korneirais/. Normalus rungtynių laikas nedavė pasėkos, buvo pratęsta du puslaikiu po 5 ir per šį laiką neįmušta nė vieno įvarčio. Spręsta iš kampių /einant žaidynių taisyklėmis/, kurių Moka padarė vieną o Parque, nelaimingai, 2. paskutinis iškritė paskutinėje minutėje. Bendrai komandų pajėgumas vienodas tai ir žaidimas lygus.

Trečios rungtynės Bom Retiro B su Parque A. Čia kur kas pranašesnė Parque komanda, savo varžovą pripaudė prie vartų ir tik ret-

karčiais leisdavo prasiversti iki kitų vartų. Bomretietė gynėsi, žaidimas prie vartų, tik gero vartininko dėka pasibaigė 2 x 1 Parque naudai. Pasėka turėjo tik kur kas žiauresnė, bet didelė nesėkmė ir perdidelis dėsimas prie priešo vartų, dėl mėtėjus vainikavo nepėrią pergalę. Gerai pasirov nugalėtojų vartininkas. Ketvirtos rungtynės - ketvų keliu įėjusios be žaidimo į atrajį ratą Mokos A su jo mojo susitikimo nugalėtoju Bom Retiro A. Kaip buvo laukiama laimėjimą nusinė Moka įveikusi gerokai privergusi Bom Retiro komandą 1 x 0. Rungtynėms kilus į kilęs stiprokas šoninis vėjas. Žaidimas nebuvo vertas, abu varžovai žaidė atsargiai ir darniai.

Dienos varžybas vainikavo Lithuanijos rinktinė su Rhodia aikštės savininke, Samu Andru meisteris. Rungtynės dėl gražios Lithuanijos patatytos taurės. Lithuanijos rinktinę sudarė visi jos rykliai duodami kiekvienas po tris žaidikus. Rinktinė pradžioje trūko darnumo, nes šios sudėties į aikštę išėjo tik pirmu kart ir po viso dienos įvairių rungtyniavimų - privargę, bet pajutę liemininkų pasiryžimą nugalėti su nepaprastu atkakumu ir spartą pradėjo puolimą. Dėl ir pavyko - pirmose minutėse jau 1 X 0. Pasėka dar labiau paskatina pult, mūšikiai pasiekia net 2 x 1 mūšikiai naudai. Rungtynių baigę jaučiamas mūsų komandos nuovargis, kova baigiasi 2 x 1. Vadinasi, gražioji taurė palieka dar vienam susitikimui.

A p ž v a l g a.

Varžybų diena pasitaukė labai graži, nekaršta ir saulėta. Po pietų lyg buvo žaismę palnyot, bet apsiosta, pakeista vėju. Per tai išsklytojų, žiūrovų, pamatų su artiminių buvo prisirinkę apšči, o vakarop ir labai daug. Panašaus, taip turtingo sporto šakomis, Lithuanijos parodymo nebuvo jau senai. Nors varžybų pasėkos nėra rekordinio lygio, bet turime galvoje, kad tai pirmieji varžymai reikia laikyti visų vyksioms. O pagaliau net šios pasėkos taip jau meklavav. Pakalnio šuolis į aukštį 1,65 m. šuolis į tolį 5,90 m. etc. yra daviniai, kurių gal parydėti ir stipriausias lietuvis.

Varžybų organizavimas ir vedimas taip pat ne kiek nešlubavo, tik kiek jaučiamas neprityrimo, ypač teisėjų tarpe. Reiktų primesti bendrą pastabą ir futbolo teisėjų kurių dauguma nesijaučia vadovimo vaidmenyje. Žaidikai taip įpratinti, kad menkiam nesusipratimui, kitas meta žaidimą, apstoja teisėjų reikalavimai pakeisti sprendimą. Pirmą blogybę, kad teisėjas kalbasi su visais žaidikais, antra dar blogesnė, kad savo sprendimą keičia. Kiekviena komanda turi savo vadovą - kapitoną, tai su juo tekalbėk, nes su visais nekuomet nesusitarsi ir papiliau, nėra reikalo. Sprendimai keisti negalima dėl to, kad

Kavos skynimas.

LIETUVIAI IR SVETIMŠALIAI,
Pasy vertimas tik 9\$800
PRISIEKUSIS VERTĖJAS
Dr. Genoplos Moreira da Silva
 RUA DIREITA, 64 (3 andar sala 1) Tel. 2-0226 S. Paulo.

Daktaras
A. Jazara-Snege

Moskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, ve-
 nerijos ir moterų ligos.
 Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
 LADEIRA PORTO GERAL 12 sob. (kampus Boa Vista ir 25
 de Março) 2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5
 pat. Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

DR. WLADIMIR DETHIMÉ
 Rua Direita Nr. 36 Telf. 2-6255
 110000 Svetimšalių registracija su „carteira de
 identi-dada“, modelo 19 su gyv. vietos atesiatu.
 Daro dokumentų vertimus į interjora, prisiunčiant no-
 mus išversti dokumentus ir 25\$000 pinigais.

Dr. Paulo Licciardi
 Santa Casa Gydytojas-Operatorius

SKILVIO, KEPENŲ, UTERO, OVARIJŲ, MĖNESINIŲ PER
 TURBACIJOS, HEMORAGIJOS, Sifilio ir venerinių ligų gy-
 ymas. REUMATIZMAS ir vyrų bei moterų chroniška ir
 ūsi GONOREJA gydoma pagal naujausius medicinos pro-
 cesus. Egzema, kojų praskaitavimas, cukraus liga. Ben-
 nus gydymas anemijos, liesumo, negalavimų, lytiško sil-
 pumo ir t. t. Bendra chirurgija.
 Konsultorija ir gyvenamoji vieta RUA SILVA PINTO, 444
 Priėmimas nuo 11 iki 12 val. ir nuo 15 ligi 20 valandos
 vakaro. Tel. 5-4175. KVIEČIAMAS VYKSTA! NAMUS BET
 VĖRIĄ VALANDĄ DIENĄ IR NAKTĮ.

Dr. Adolpho Taubkin
ADVOKATAS

(Diplomuotas São Paulo fakulteto)
 Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, že-
 mės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai
 ir kiti juridiniai reikalai.
 Pastinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5.i
 Tel. 2-4214. Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 v. v.
 KALBA LIETUVIŠKAI.

PIJAUS RUTKAUSKO
 VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVYKLA
„ROYAL“

Atlieka darbą greitai, sąžiningai, gražiai, punktuai.
 Siuvama pagal naujausių madų mode-
 LIETUVIAMS NUOLAI DA.
 Didelis įvairiausių medžiagų (vietinių ir užsieninių) pa-
 SIUVAME IR IŠSIMOKĖJIMUI LABAI LENGVOMIS SA-
 UŽEIKITE ĮSITIKINTI!
 Rua Duque de Caxias Nr. 627 S. Paulo.

Didelis pasirinkimas gatavų hėdarbinių rūbų.
 Kaune diplomuoto siuvėjo JUOZO ŠLIKTOS
 „KAUNAS“, Rua Duque de Caxias Nr. 40 S. Paulo
 (prie Sorocabano st.)

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.
MIGUEL OBOUGNE

15 de Novembro Nr. 193. Tel. 2-6393
 Visu kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontrak-
 tus liūdijimus ir t. t.
 Įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Cha-
 ir pilietybės įgijimui.

DR. A. CANDIA

SIFILIS, GONOREJA VISOSE STADIJOSE
 GYDOMA MODERNISKAUSIAIS BŪDAIS
 KAINOS ŽEMOS. Palengvina mokėjimo
 sąlygas.
 O E IAPETINGA and
 Tel. 4-0218 São Pau!
 Priėmimas nuo 9 iki 12 ir nuo 2 iki 7 val. vak.
 Sekmadieniais nuo 11 iki 12 val.

**DĖL SVETIMŠALIŲ REGISTRA-
 CIJOS IR „KADERNETU“.**

Einant įstatymu N° 3010 visi Brazilijoje gyvenantieji
 svetimšaliai vyrai ir moterys nuo 18 iki 60 amžiaus iki šių
 metų gruodžio 22 dienos privalo užsiregistruoti ir išsiimti
 „carteira de identidade para estrangeiro modelo 19“.
 TAUTIEČIAI, neatidėliokite daugiau laiko ir pasisku-
 binkite dabar tuojau užsiregistruoti ir išsiimti „kadernetą“.
 „Kadernetą“ su registracija, pasų vertimais ir visais
 kitais reikalingais dokumentais kainuoja tik

70\$000.

Interesantui reikalinga tik išsiimti „atestado de re-
 zidencia“ iš vietinės policijos delegacijos.
 Neikite kitur pirma nepasiteiravę pas mus. Krei-
 piantis pas mus nesugausite laiko ir sutaupysite pinigus.
 Taip pat išrūpiname įvažiavimo liūdy-
 mus (certificāo da policia maritima) iš Santos
 ir Rio de Janeiro.

Visais registracijos, „kadernetų“, vertimų, prašymų
 reikalais kreiptis į
 „Lietuvio“ redakciją, rua Bandeirantes
 474 Caixa Postal 1674 tel. 4-3925 ir į Agen-
 cia Raickas rua dos Gusmões nr. 324.
 Galima kreiptis ir sekmadieniais nuo 10 iki 12 val. į
 „Lietuvio“ redakciją galima kreiptis vakarais nuo 7 iki 9
 val. trečiadieniais ir penktadieniais.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr.

São Paulo. Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir São

Pauly, su daugelio metų prak-
 tikos. — Blombuoja dantis

už 10\$000 su parcelana, arba

sidab ru.—Darbas garantuotas

Trau kia dantis be skausmo už

5\$000 Atidaryta dieną ir naktį.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus foto

grafijų srity. Specialybė pa

didinime, o taip pat su da-
 žiais.

Darbas greitas, sąžiningas

r pigus. Vyksta į namus fo

o grafių reikalais. Daro iš

otografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua S. Caetano, 447 (sen

nr. 111). Tel. 4-5576 S. Paulo

Stasio Šliktos Siuvelykla „Estan“

RUA CONCEIÇÃO, 79-A [prie Luz stoties] Tel. 4-1940 yra
 žinoma visai lietuvių kolonijai. DIDELIS PUKIAUSIŲ
 MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS. DARBA S GREITAS IR
 SAŽINGAS. Prie siuvelyklos veikia moteriškų rūbų skyrius,
 kur siūvami paltai ir kostiumai. Ši siuvelykla atidarė
 skyrių ant rua Dr. Almeida Lima, 19.

Lietuviška Spaustuvė

BALTICA

Labai pigiai ir gražiai Lietuviams nuolaida.
 atlieka visus spaustu- Užeikite įsitikinti
 vės darbus.

A. BUMBLIS

R. João Theodoro, 194 TEL. 4-3453

**PASU, METRIXIKU IR DOKUMENTU VERTIMAI
 TIK 8\$800**

Priimami vertimui is ivairiausių kalbu pasai, metrikai
 ir kiti ivariu rusiu dokumentai.

Siunciami vertimai ir i provincija. Kas gyvena pro-
 vincijoje ir nori pasidaryti paso ar dokumento vertima,
 turi registruotu siuntiniu atsiusti pasa ar dokumenta, ir
 13\$500 pinigais uz dokumento vertima, jo patvirtinima
 pas notara ir uz persiuntimo islaidos.

Išversta ir pavirtintina, vertima, siunciami atgal regis-
 trutu siuntiniu.

Vertimu reikalais kreipti ir pinigus siusti siuo adresu:
 „LIETUVIS“ RUA BANDEIRANTES, 474 - CAIXA
 POSTAL 1764 — S. PAULO.

**Laivokortės i Lietuva ir is Lietuvos
 pigiausiomis kainomis**

Duodame patarimų visais išėvybės klausimais. Negalintiems atvykti
 į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai
 arba kuria nors kita kalba. Darome pinigines perlaidas į Lietuvą li-
 tais per Lietuvos Banką. Perkame ir parduodame dolerius ir kitą
 svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Patarnavimas greitas ir
 sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO
E CIA

Rua Maua 207 kamp. rua Conceição prie pat Luz st
 Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbam
 lietuviškai. Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik
 ligi 12 val.

DR. S. MEITIN

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO
 Vidurinių, venerinių ir nervų ligų specialistas. Priima nuo
 2 iki 6 val. vakaro. Kalbama lietuviškai. KONSULTORIJA
 Rua Barão de Itapetinga Nr. 139 salė 8—9 Tel. 4-0715

MECHANIKAI - SPECIALISTAI

FILIFE & SOARES

Alameda Barão de Limeira, 324

Perka ir parduoda įvairių tipų motociklus ir jų damį
 Taiso, dažo ir nikeliuoju motociklus ir jų dalis. Da-
 greitas ir garantuotas. Didelis įvairių vartotų ir naujų
 tociklų pasirinkimas. Kainos labai pigios. Užeikite
 kinti.

Lietuviams, atėjusiems su šiuo skelbimu darome stam-
 bią nuolaidą.

Lietuvių Dėmesui

SIUVYKLA

„RŪBAS“

Siuvami rūbai sulig naujau
 sia mada, darbas atlieka-
 mas diplomuoto ir su dide-
 e praktika siuvėjo. Darbą
 atlieku sąžiningai ir už jį
 atsakau. Didelis pasirinki-
 mas įvairiausių medžiagų;
 galima kreiptis iki 9 val. v.
 r sekmadieniais.

Atsakomasis siuvėjas

JONAS ČIZINAUSKAS

67 Avenida Zelina 67

DR. BORIS CHIPIAKOFF

RUA YPIRANGA, 193 (kertė rua Santa Ephigenia)
 Telf. 4-0316,

Vidurinės, nervų, odos ligos. Speciali venerinių ligų klinika
 Visiškas gonorejos išgydymas per 10—15 dienų su garan-
 tija. Konsultorija atidaryta iki 9 val. vakaro. Sekmą
 dieniais nuo 10 iki 12 val.

Daržai išsimokėjimui

500 metrų nuo stoties Carvalho de Araujo, suburbio Centra
 do Brasil, C.A.I.C skirsto ir parduoda už mažą išsimokėjimo
 mokesį didelį daržą — ahačara — kur yra tūkstančiai ši-
 medžių: Pereiras, Videiras, Abacateiras, Jaboticabeiras, Lu-
 ranjeiras ir daugel kitų vaismedžių. Išsimokėjimui pardu-
 damas geras namas iš kiti pastatai su žemės sklypais. Dalo,
 daržų su geru malkų mir kų, kurį galima parduoti, po 500 reisis
 metrą. Traukiniai išėina

iš stoties Norte: 7,54; 9,05; 10,04; 11,10; 12,14; 14, 30.

Raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-7549, S. Paulo.
 Sekmadieniais teirautis prieš stotį Carvalho de Araujo
 krautuvėje pas Antonio Kirsten.

LIETUVIŠKA SIUVYKLA

„VILNIUS“

Siuvami vyriškus ir moteriškus rūbus
 kostiumus, paltus ir t. t.

Didžiausias įvairių medžiagų pasi-
 rinkimas.

SIUVAME IR IŠSIMOKĖJIMUI TIK
 PO 20\$000 I MĖNESI. Mūsų siuvelyklo-
 je galite pasiūti rūbus ir neturėda-
 ni pakankamai pinigų.

Centras: Skyrius:
 Rua da Mooca, Pr. Julio Mesquita
 3027. Tel. 2-8854 60. Tel. 4-5015

**Pats žin ir kitam
 pasakyk, kad „Lietuvis,“**

vienintelis lietuviškas laikraštis Pietų Ameri-
 koje, kuris duoda daugiausia domių žinių ir
 vsuomet rašo teisybę.

SKAITYK IR

PLATIN

„ETUV“

Gerai pelnysi tų

paskelbes savo bizni

„Lietuvio“ skylytse

Ivairios žinios

Nepasitenkinimas vokiečių kariuomenėje.

Žinios iš Vokietijos praneša, kad vokiečių kariuomenėje jaučiamas didelis nepasitenkinimas ir bruzdėjimas. Vokiečių kariuomenė ypatin gai nepatenkinta dėl to, kad vokiečiai yra priversti atiduoti sovietams vokiečių užimtas Lenkijos sritis. Vokietija toms sritims užimti paaukojo daug gyvybių, o rusai dabar jas pasiima be jokios kovos.

Vokiečių lėktuvai bombarduojami anglų laivais.

Rugsėjo 27 dieną apie 30 vokiečių karo lėktuvai mėgė bombarduoti anglų karo laivus, stovinčius Šiaurės Jūroje, netoli Norvegijos krantų. Vokiečių karo lėktuvai numetė keletą didelių bombų. Anglų karo laivai numė tris vokiečių lėktuvus. Likusieji lėktuvai paspruko į Vokietijos pusę.

— Maskvoje lankėsi Turkijos užsienio reikalų ministras kurį priėmė Molotovas. Buvo tartasi abiejų valstybių — į Prancėziją atgabenta dalis anglų kolonijų kariuomenės iš Afrikos.

NOTICIAS DIVERSAS

— O alto commando do exercito vermelho informou a ocupação das cidades de Sovalki, Gonlondz, Huracek, Yanov, Opalin Dubenka, Komarvo, Lavrikov, Uriatic, Boziovos e Stris. Prosegue a "limpeza" das regiões ocupadas.

A radio emissora de Varsovia, que voltou a funcionar, informou que as tropas alemãs foram rechaçadas do subúrbio de Praga.

— A Agencia Pax, de Londres, desmentiu as notícias de renúncia do presidente Moscicki da Polonia.

Noticias procedentes de Moscou asseveram que a aliança concluída por Hitler com Stalin despertou vivo descontentamento nos meios economicos, politicos e militares do Reich, principalmente em vista da enorme extensão do territorio polonez occupado pelos russos.

— De Berlim noticiamos que o accordo germano-russo possui amplitude muito maior que a annunciada, e que em troca de renúncia pela Alemanha da conquista da Ucrania, os Soviets deixarão aberto ao Reich o caminho para S'ambui e Bagdad, comprometendo-se a usar sua influencia na Surquia e no Irak para facilitar a penetração germanica na Asia Menor.

O governo dos Estados Unidos ordenou a construção de novas fortificações na zona do Canal do Panama. Foram igualmente tomadas serias medidas contra a espionagem e sabotagem.

— Informações das regiões occupadas pelas tropas sovieticas annunciam que será estabelecidas as communicações telegraphicas e telefonicas entre as cidades de Wilna, Lwow e Tisk e o estrangeiro. As autoridades russas distribuiram as terras das grandes propriedades e nacionalizaram todas as industrias, o que provocou incidentes sangrentos.

— Rugsėjo 26 dieną Prancūzijoje palaidotas pirmasis dabartiniame kare žuvsęs prancūzų karys.

Didelė naujiena Rio de Janeiro lietuviams.

Spalio 14 d. Rio de Janeiro Lietuvių Sąjunga „Vilnis“ rengia didelį pono Spragilo spektaklį — balio, į kurį kviečia visus Rio de Janeiro lietuvius. Atvykus naujiems artistams scenoje bus suvaidinti idomus istorinis veikalai. — „Vytautas Kalėjime“. Prašome visus dalyvauti ir pažiūrėti, kaip mūsų lietuviai didvyriai prieš penkis šimtus metų kovojo ir kokius rūbus dėvėjo.

Valdyba.

SPORTAS

/Pabaiga iš 4 psl./

A p ž v a l g a

teisėjas turi būti teisėjas o ne svyrūnas ir žaidikų užgaidžių vykdytojas, o antra — kartą nusileisti tai ir visada reikalau. Nors ir būtų ne teisingiausias sprendimas, ne keisk, negrįžk atgal, nereguok į publikos jausmus, tada visi pažins kaip griežta, nepamainoma ir gerbtina teisėją.

J. U-is.

Padėka

Sporto S-gos „Lithuania“ Bom Retiro skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja savo nariui Jonui Sirvydui už padovanotą skyriui gražią sportišką stovyklą.

Skyriaus Valdyba.

Pranešimas.

Pranešame visų „Lietuvio“ skaitytojų bei mūsų išeivių visuomenės žiniai, kad São Paulo mieste, nuo šių metų rugsėjo 25 dienos pertvarkytas svetimšalių registracijos darbas Gabinete de Investigações istaigoje. Dabar jau nereikalinga stovėti eilėje, norint paduoti dokumentus, nutraukti pirštų nuospaudas ir fotografijas. Darbas minėtoje istaigoje sutvarkytas taip, kad atėjęs svetimšalis gali įteikti dokumentus tuojau. Įteikęs dokumentus jis gauna numerį ir veliau, kita diena turi ateiti nutraukti fotografijas ir pirštų nuospaudas (fišas). Taigi, dabar svetimšaliams jau nereikės stovėti po kelias valandas ir laukti eilės.

Smulkesnių tuo reikalu informacijų galima gauti „Lietuvio“ redakcijoje darbo valandomis.

VIETINEI STAMBIAI FIRMAI REIKALINGI 2 PRITYRE BIZNIERIAI IR 2 PANELĖS SIUVĖJOS

pardavimai labai lengvomis sąlygomis vyriškų bei moteriškų rūbų, avalynės, baltinių ir kitų reikmenų. Kreiptis nuo 9 1/2 iki 11 1/2 val. prieš piet į „Bolsa“, rua Libero Badaró, 94 6º andar.

Duodu Muzikos Pamokas

Norintieji išmokyti skambinti pianu ar lietuviškomis kanklėmis, prašomi kreiptis be kariu laiku šiuo adresu:

Rua da Graça, 458

K. GUDAVIČIUS

Muzikos ir dainavimo mokytojas.

ZEMĖS SKLYPAS IŠSIMOKĖJIMUI

Parduodamas išsimokėjimui žemės sklypas labai geroj vietoj, beveik prie pat Largo Villa Zelina ties bažnyčia.

Plačiau sužinoti galima p. Baužio krautuvėje Villa Zelinoj, arba ant Praça Julho Mesquita, 44.

«LIETUVIS» PARDUODAAMS IRSANTO ANDRĖ STOTYJE.

Pranešame lietuvių visuomenės žiniai, kad nuo rugpjūčio mėnesio pradžios „Lietuvio“ atskirais numeriais parduodamas ir Santo André stoties laikraščių kioske.

BARAS IR RESTORANAS „Leão“

Av. S. João, 284 (prie Centralinio Pašto) Tel. 4-4458

Paiki virtuvė. Šilti valgiai bet kokią valandą. Kainos labai pigios. Canja especial 1\$500 Brhama Chops.

Moteris

Namų ruošos darbams reikalinga viena moteris prie nedidelės šeimos.

Atlyginimas nuo dviejų iki dviejų šimtų penkiasdešimt milreisų į mėnesį.

Kreiptis su reikalingais dokumentais Rua Santa Adelaide Nr. 14 Perdizes.

TIK «LIETUVIS» SKAITYDAMAS VISKĄ ŽINOSI.

MŪSU LAIKRAŠČIO IGALLOTINIAI PIETU AMERIKOJE

Pranešame lietuvių išeivių visuomenės žiniai, kad įvairiose lietuvių kolonijose Pietu Amerikoje yra «Lietuvio» igalotiniai, kurie igaloti priimti laikraščio prenumeratas, aukas, platinti laikraštį ir t. t. Čia žemiau dedame tų igalotinių pavardžių adresus:

CHIROMANTE

Mme Sedefa

Turėdama mokslo ir dangelio metų patyrimo šioje srityje, siūlo savo patarimus. Neturite pasisekimų ir esate nelaimingas savo šeimoje arba komercijoje? Turite kokių nepasisekimų, kurie jums kelia rūpesčių? Norite sugrąžinti savo draugystėn asmeni, kuris nuo jūsų atsiskyręs? Norite pasalinti bilę ko kį blogybę? Norite turėti geros kloties darbą? Yra kitokių nenugalimų kliūčių? Negaidami kreipkitės į Mme. Sedefa, kuri suteiks gerų patarimų. Patarimas sąžiningas, garantuotas ir greitas. Rua Lavapés, 262, bondė ir omnibusai prie durų. Priėmimo valandos kasdien nuo 8 v. ryto iki 20 valandos, sek madienai taip pat.

Aplankykite, kad išitiktumėte

Consulta 5\$000.

MEDŽIO APDIRBIMAS

DIRBTUVĖ Medžio apdirbimas, lazdų, durys, baldai, namų įrengimas ir k. Lietuviams didelė nauda. Kainos prieinamos, žingas patarnavimas.

VILA PRUDENTE, RUA

PACHECO, 90-a. Tel. 346

SKELBIMAI

TES TIK

„LIETUVIS“

TAUTIEČIAI

Savo pačių naudai kreipkitės „Lietuvio“ redakciją šiais reikalais:

1. Norėdami užsiregistruoti ir gauti imti svetimšalio pasą (carteira de identidade para estrangeiro.)

Pas mus paruošiami visi dokumentai tiksliai, greitai, ir pinigai irdaug pigiau kaip kitur. VISOS INFORMACIJOS VERTI.

2. Norėdami išgauti liudimą (Cartidão do desembarque) iš Santos ar Rio de Janeiro uosto policijos, ir gauti gracijos istaigų.

Išrūpiname liudymą greitai, be vargo, važinėjimų ir kitos ir be didelių išlaidų. Prisiunčiame dokumentus patikslinam. Teikiame nepamokami visais informacijais liudijimais interiere gyvenantiems lietuviams. Atsakymui reikia prisiunsti pašto ženklą už 400 reisų.

Norėdami turėti tikslų pasą ar dokumento vertimą.

Primame pasus ir įvairius dokumentus vertimui. Pasus ir dokumentų vertimai atliekami greitai, tvarkingai ir pigiau kaip kitur.

Norėdami gauti savo senojo pasą esancio Lietuvos Konsulate, vertim išrūpiname ir paruošiamė vertimus legalizacijos ir kitos reikalams tų pasų, kurie yra Lietuvos Konsulato ar kitur tik už 10 milreisų. Norėdami gauti jūsų pasą vertimą, ir sioginiai kreipkitės į „Lietuvio“ redakciją.

Atsiminkite patys ir kitiems pasakokite, kad kreipdamiesi visais reikalais į „Lietuvio“ redakciją būsite patenkinti, sutaupysite laiką ir pinigų.

Mūsų tikslas ne pasipelnyti, bet sąžiningai tarnauti savo tautiečiams. Už patarimus ir informaciją mes neme jokie atlyginimai ir nereikalaujame jokių paslaugų. Nevaržome teiriantis ir kitur.

Interesantus priimame! Visomis darbo dienomis nuo 9 iki 7 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 iki 12 val. Antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais taip pat ir vakarais nuo 8 iki 10 val. vakaro. Pua Bandeirantes, 474 Bom Retiro. Adresas įrašykite „LIETUVIS“ caixa postaj 1764 S. Paulo.

SOPERIŲ MOKYKLA IR DESPĀSANTAS

Išrūpina leidimą automobiliams, taip pat įvairius leidimus is estado ir municipinių istaigų, raso įvairius prašymus, išrūpina dokumentus su feriams ir konduktoriams, daro pasų ir dokumentų vertimus, figauna pasams vizas ir naturalizacijos dokumentus. SVETIMSALIULEGALIZACIJA ir t. t. Darbas greitas, sąžiningas ir pigus.

Solerių mokykla: Av. Rangel Pestana, 1010.

J. GRAGNANO & IRMŪS Rastinė: Rua Lib. Badaró, 314 Sobroloja-sala 6 tel. 2-6974

Galite gauti papigintomis kainomis

Įvairių naujausių lietuviškų knygų — romanų, apysakų dainų, eilėraščių ir t. t. Taip pat naujų lietuviškų plokštelių, vyčių, Vytauto Didžiojo, Dariaus — Girėno ir kitokių paveikslų, maldaknygių ir lietuviškų atvirukų. VISKAS PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Papuoškite savo kambarių sienas gražiais paveikslais ir lietuvišku vyčiu. Jie jums primins, kad esate lietuvi. Pasinaudokite proga pigiai įsigyti puikiausių lietuviškų knygų.

Knygos, paveikslai, atvirukai ir kt. taip pat siunčiami ir į provinciją (interiorą). Informaciją teikiame ir raštu laiškais. Rašant laiška reikia pridėti atsakymui pašto ženklą už 400 reisų. Kreiptis asmeniškai ar rašyti: „LIETUVIS“, RUA BANDEIRANTES, 474 CAIXA POSTAL 1764 SÃO PAULO.

S. PAULO — RIO DE JANEIRO TIK PER 11 VALANDŲ

moderniškais ir luksusiniiais autobusais. Autobusai puikiai tinka įrengti. Minkštos sėdynės, tualetas, W. C., radio, baras ir t. t.

Pakeliami sustoja Taubatė, Guaratingueta, Bananal ir Poso Seco. Bilietas tik 6\$5000. Į ten ir atgal 11\$0\$000. Iš S. Paulo išeina kasdien 8 val. ryto ir į Rio atvyksta 7 v. vakaro. Iš Rio išvyksta 6 val. ryto ir į S. Paulo ateina 5 val. vakaro.

EXPRESSO S. PAULO—RIO DE JANEIRO.

Alameda Cleveland, 101 (prie Sorocabana stoties) Tel. 5-7795 S. Paulo.

Rio: Av. Rio Branco, 9 3º andar sala 338 Tel. 23-2858.

BUENOS AIRESE: Antanas Vilutis, calle Cerrito, 1493 (Lietuvos Pasiuntinių BERICSO: Vincas Stundžia c. Napoles ir Lisbóa kampas (Lietuvių mokykla) Stasys Biguzas c. Nueva York, 4707.

URUGVAJUJE MONTVIDEO: Br. Savickas c. Rio de Janeiro, 87 (liet. mokykl.) ir St. Paulo c. calle Portugal, 4006 V. del Cerro.

Visi norintieji užsiprenumeruoti laikraštį, nusipirkti pavieniais numeriais gauti kokių nors informacijų, gali kreiptis pas auksčiau išvardintus mūsų igalotinius kam kur arčiau ir patogiau.

«LIETUVIO» ADMINISTRACIJA